

Adventivexkursionen 1996

LENNART KARLÉN

Sällskapets traditionella adventivexkursion genomfördes den 15 september i ett fint höstväder med övervägande solsken och måttlig vind. Botaniskt innehöll den många godbitar och för en ofrivillig 08 som vanligt många prövningar i trafiken. Med hjälp av en infödd (?) vägvisare kom jag emellertid på ett fullt lagligt sätt över den sista parkeringsplatsen vid samlingspunkten på Gullmarsplan i hård konkurrens med ett ungdomligt damlag i innebandy. Att trafikreglerna bara är en rekommendation i Stockholm bevisade flera av de 18 deltagarna redan här.

Vår ledare för dagen, Janne Edelsjö, förde oss först till Årstafältet och golfklubbens parkeringsplats. Här samlades vi först kring en blomkruka med några små exemplar av bymålla (*Chenopodium urbicum*), som en av deltagarna hade med sig. Skillnaden mellan bymållan och den mycket variabla svinmållan (*C. album*) var inte helt uppenbar.

Årstafältet domineras idag av gräs och renfana, men utmed Huddingevägen finns en

del jordhögar som kan vara värda att granska. Vi tittade först på stäppsenapen (*Rapistrum rugosum*) men vågade inte bestämma de dåligt utvecklade exemplaren till underart. Därefter gick vi över till rosorna. Japansk klätterros (*Rosa multiflora*) med sina miniatyrnypon, vresros (*R. rugosa*), äppelros (*R. rubiginosa*) samt daggros (*R. glauca*) hade vi inga problem med. Vårre var det med flera olika former i sektionen Carolinae med bl a glansros (*R. virginiana*). Tre andra kulturspridda arter var spärrgrenigt oxbär, rynkoxbär samt häckhagtorn (*Cotoneaster divaricatus*, *C. bullatus*, *Crataegus grayana*). Stortimjan, finsk fingerört och ekorkorn (*Thymus pulegioides*, *Potentilla intermedia*, *Hordelymus jubatum*) noterades i förbifarten.

Nu drog bilkaravanen till Gubbängens IP. På norra sidan av Majrovägen finns ett större upplag för hantering av jord och trädgårdsavfall, en plats som kan innehålla spännande växter. Vi tittade noga på de många resli-

Bymålla (*Chenopodium urbicum*), mycket lik den vanliga svinmållan (*Chenopodium album*).

ga exemplaren av lönnmålla (*Chenopodium hybridum*) med hopp om att äntligen hitta den första platanmållan (*C. gigantospermum*) men vi hade ingen tur den här gången. Ett litet bestånd av en murreva såg ut att ha alldeles för stora blommor och visade sig även ha underjordiska utlöpare. Stace (1991) tar upp *Cymbalaria pallida* och *C. hepaticifolia*, vilka båda har de nämnda egenskaperna, men arten blev aldrig säkert fastställd. Även ett exemplar av en salvia (*Salvia sp.*) förblev obestämt. En stålig blomstertobak (*Nicotiana alata*) tronade högst upp på en jordhög med bl a grönmynta, skär kattost, nattskatta och hårgängel (*Mentha spicata*, *Malva neglecta*, *Galinsoga ciliata*).

En kort förflyttning tog oss till en vägslänt vid infarten till Högdalstoppen på Kvicksundsvägen, där vi tittade på bergros med

sina typiska avlånga och smala nypon samt rosenvial (*Rosa pendulina*, *Lathyrus latifolius*).

På andra sidan Högdalstoppen, vid infarten till vattentornet från Fagersjövägen, började vi med en kafferast. Den äldre delen av tippet börjar nu växa igen och dominerades i år av svinmålla, här och där med inslag av fikonmålla (*Chenopodium album*, *C. ficifolium*), men i de nyare delarna finns stora och bara jordtytor med adventivväxter. Fotograferna flockades först kring några mycket dekorativa plantor av hirs och grå kavelhirs (*Panicum miliaceum*, *Setaria pumila*). I närheten fanns också fänkål, kanariegräs, skär och vit kattost samt svedjenäva (*Foeniculum vulgare*, f *halaris canariensis*, *Malva neglecta*, *M. pusilla*, *Geranium bohemicum*). Längre bort samlades vi kring en stålig ulltistel (*Onopordum acanthium*), en art som tillsammans med en av deltagarna hade figurerat i Naturmorgon på radio dagen innan. Nu började vi undra var den utlovade ryska sötväplingen (*Melilotus wolgicus*) fanns. Och se, exkursionsledaren hade på ett mycket pedagogiskt sätt lett oss alla alldeles förbi ett stort och buskigt midjehögt exemplar utan att någon reagerat! Den var emellertid inte svårbestämd, utan avvek tydligt från vit sötväpling. Bland det övriga 50-tal adventivarter som jag antecknade kan nämnas luktaster (*Aster novae-angliae*).

Nu följde en rad korta stopp där obestämda eller ovanliga arter hade setts. Det första var i ett industriområde på Flatenvägen nära Stora Sköndals väg. På ett par små sandhögar, troligen efter gatsopning, fanns två ej blommande växter, ingen kunde sätta namn på dem.

Det andra stoppet blev vid Skarpnäcks gård, där ett par exemplar av grenigt kungsljus (*Verbascum lychnitis*) studerades. Alldeles intill fanns en kompost med trädgårdsavfall och en svårbestämd potatisväxt. Möjligen var det bägarnattskatta (*Solanum physalifolium*).

Hammarbyhamnen vid Korphoppsgränd var platsen för det tredje stoppet och anledningen var kålsenapen som fanns på en industritomt tillsammans med hamnsenap, cikoria, sandvita, småsporre, strimsporre och kanadabinka (*Erucastrum gallicum*, *Sisymbrium altissimum*, *Cichorium intybus*, *Berteroa incana*, *Chaenorrbinum minus*, *Linaria repens*, *Conyza canadensis*).

Adventivexkursionen har alltid plats för improvisationer och ett tips om en konstig gulblommig och strävbladig växt förde oss till Rosenlundsparken. Utmed en husvägg,

bland kaplobelia och petunia (*Lobelia erinus*, *Petunia x hybrida*), fann vi diverse arter som sannolikt har kommit dit med fågelfrö från balkongerna ovanför. Bland nattskatta, svinamarant och malörtsambrosia stod så den gulblommiga, som visade sig vara en oxtungsfibbla (*Solanum nigrum*, *Amaranthus retroflexus*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Picris echioides*).

Nu var det dags för resans svåraste förflyttning, från Rosenlundsparken till Frihamnen. Som tur var kom jag iväg som första bil efter färdledaren, för redan efter det första trafikljuset var resten av karavanen hopplöst efter. Färden genom Södermalm, förbi slussen och runt Gamla stan gick bra och min införde (?) vägvisare hade visst beröm över för ledarens vägval. Men när vi nedanför slottet inte svängde av in på Norrbro tog han tillbaka allt. En u-sväng nedanför Logården besparade oss ytterligare minst ett varv runt Gamla stan, men istället fick vi se våra efterblivna kamrater försvinna framför oss över Strömbron. När vi kom fram till Frihamnen låg redan alla våra vänner på knä under en lastbrygga, ivrigt fingrande på en halvt visnen målla. Den var tidigare på sommaren bestämd till gatmålla (*Chenopodium murale*) men i nuvarande skick hade den nog avfärdats som en svinmålla av mer än en erkänd botanist och inte undersökts närmare. Sandkämpar (*Plantago arenaria*) var sedan många år kända i närheten.

De flesta drog nu vidare till dagens sista mål, Bergianska trädgården, medan jag tog den enklaste vägen tillbaka till Essingeleden och tryggheten. Fint väder, många deltagare och flera nya artkryss borgar för att det här inte var Sällskapet sista adventivexkursion. Vi ses nästa år.

Litteratur:

Stace, C. 1991: *New Flora of the British Isles*. Cambridge University Press.